

KATEHETSKI LEKSIKON

BIBLIJSKA IMENA. → Izrael, kao narod Božji s Istoka, dijelio je neke osobitosti u nadijevanju imena, odnosno u vjeri imena tog kulturnog područja. Neko ime nije bilo ponajprije neko neodređeno označavanje (kao kod nas), već prije pridjev. U imenu se izražavalo ime bitka → osobe kojoj se znade ime, koja ima moć nad nosiocem imena. Stoga je promjena imena za biblijsko shvaćanje promjena osobe: Abram se mijenja u Abraham, Jakob u Izraela, Savao u Pavla. Pri tome nije važno što su tumačenja imena koja su dana u Starom zavjetu s jezikoslovnog gledišta pretežno neprikladna. Presudno je da je imenu pripisana velika važnost. U osobnim imenima mogu se razlikovati tri vrste: tvorbeno ime (npr. Izaija = Jahve je pomoć), odnosna

imena (npr. Hagej = onaj koji je rođen na blagdan) i rodbinska imena (npr. Ahab = stric). Veliko značenje za važnost imena u biblijskoj misli imaju i neke proročke predaje, osobito kod Hošeje i Izaije. One trebaju njihovoj djeci nadjenuti imena čiji smisao treba izražavati Božji odnos prema svome narodu. Biblijska mjesta dobivaju imena prema vrsti svog položaja, prema tamo naseljenom narastaju. Stoje često također u vezi s tamošnjim prvobitnim poštivanjem božanstva (Locumove upute). Schr

BIBLIJSKA NASTAVA.

I. Na katehetskom području. Drukčije nego → problemsko usmjerena nastava religije stavljena je u središte biblijska nastava biblijske poruke. Ona je stavljena u odnos s

današnjom stvarnošću. Tu Biblija ima dvostruku ulogu: ona je objavljeno dobro koje pita i povijesni je dokument koji pokušava protumačiti postojanje ondašnjih ljudi. U tumačenju tekstova mora se poći od ispitivanja životnog stanja današnjih ljudi te pomoću znanstvenih mjerila izraditi njezinu poruku. Istraživanje prema → kontekstu nastave religije (kontekst usmjerenja) ne poklapa se u stvarnosti s tumačenjem biblijskog teksta, ali ga nosi sa sobom, da se biblijski tekstovi drugih (književnih, socioloških kulturno usmjerenih) tekstova stave po strani, da se svjetovne životne teme unesu u jezik i da se suče s Biblijom. Biblijska nastava primjenjuje se danas prije svega na tri načina: 1. Biblijska kateheza prema B. Dreheru: ona treba slijediti u trokoraku

(uvodni susret s biblijskim tekst—razgovorom) koji se može izvesti otprilike ovako: a) pitanje učenika (uvod), b) susret s riječju (tekst), c) biblijski razgovor (služi tumačenju teksta iz njegovog sadašnjeg razumijevanja), d) dokućenje poruke, e) aktualizacija (iznošenje važnosti za ovdje i sada), f) primjena na život, g) pamćenje (uvježbavanje poruke). — 2. Biblijska kateheza po H. Halbfasu: ona usmjeruje važnost prema različito zgusnutim srodstvima između pojedinih jezičnih oblika Biblije i dječjih razdoblja razvoja, tj. usmjeruje stvaranje nastavnog plana prema književnim vrstama. Njihovo stupnjevito razdoblje obilježuje pristupačnost. Nastava se uzima kao tumačenje, ljudski odnos prema svijetu uzima se kao trajno tumačenje. Predmet nastave religije uzima se kao stvarnost u svom dubinskom dosegu; tako da se mladi čovjek treba osobno snaći unutar povijesne stvarnosti u kojoj stoji... da je prihvati i tako Boga sretne. — 3. Biblijska kateheza po A. Höferu: prema njoj je crkvena godina formalno načelo kateheze. U njoj su Biblija i kateheza u međusobnom razgovornom odnosu. Ali biblijska nastava ima prednost (prije svega kod onih od deset do četrnaest godina). Tekstovi trebaju biti probrani po primjernom načinu učenja, tako da nazivi ulomaka formalno i sadržajno budu isprepleteni sa suvislo slušanim tekstovima. Stvarno ispravno

i životno plodno otkrivanje slijedi „asocijativni i aditivni” zajednički ostvareni sažetak bitnog sadržaja iz različitih tekstova. Učinci se ubilježavaju u „katekizamski spomenar” (bilježnicu). Höferov model traži u životu → zajednice zanimanje za učenika, da mu ona omogući osobni susret sa živim Gospodinom. → Austrijski biblijski katekizam.

II. Na evandeoskom području: 1. Evandeoska poruka: G. Bohne, O. Hammelsbeck i M. Range razvili su god. 1935. zamisao biblijske nastave koju sačinjava → otkrivanje (Božja riječ) sadržaja nastave religije. Nakon god. 1945. tu su zamisao dalje razvijali H. Kittel, K. Frör i drugi; prema ovima učitelj religije svjedoči i stoji skupa s učenicima „pod riječju” (tj. da sluša riječ) i poziva ih na poslušnost vjeri (korijen u dijalektičkoj teologiji). 2. Hermeneutska biblijska nastava: M. Stallmann, G. Otto, H. Stock, K. Wegenast i drugi došli su radom do novog poimanja: prema njima mjesto poučavanja je škola i ono ima svoju trajnu vlastitost; zadaća je nastave religije raditi pouzdano zajedno s kršćanskom predajom. To se postiže tumačenjem i posadašnjenjem Biblije, čija poruka u življenju ljudi (učenika) postaje shvatljiva i primjenljiva. 3. Novi odlomci: od god. 1968. promijenila su se slijedeća težišta nastave biblijske religije: ona potiču na snažniji obzir prema potrebama učenika; upozoravaju

na aktualno, pojedinačno i na društvene teškoće sadašnjosti (K. E. Nipkow i dr.); usmjeruju katehezu prema cilju učenja; usmjeruju školsko teoretsko obrazloženje nastave religije od antropološko-teološko-sociološko stvarnog stanja važnosti „religije” prema sadašnjem trenutku (S. Vierzig i dr.); ova težišta pridaju značenje religiozno-odgojnim ustanovama (npr. Loccum, Kassel) i nacrtima skupina (Baden-Württemberg)

Had

Lit.: I. Baldermann, Der bibl. Unterricht (1969); B. Dreher, Die bibl. Unterweisung im kath. u ev. RU (1963); E. Kreis, Rel. päd. Entwürfe der Nachkriegszeit, in: Informationen zum RU, PTI Kassel 3/4 (1970); G. Otto, Schule —RU— Kirche (31968); M. Stallmann, Ev. RU (1968); KI Graz (Hsg.), RU zw. Information u. Verkündigung (1971).

Vinko Kraljević